

Қарағанды Мемлекеттік Медицина Университеті

Психология және коммуникациялық дағдылар кафедрасы

ОСӨЖ

ТАҚЫРЫБЫ: ВЕРБАЛЬДЫ ҚАРЫМ-ҚАТЫНАС

Орындаған: Бекмахан А.Б.

Топ: ЖМ -1003

Қабылдаған: Мусабекова А.С.

Қарағанды 2017

ЖОСПАР:

- Вербалды қатынасу
- Вербалды ақпараттың берілу түрі
- Тіл – қарым-қатынас құралы ретінде
- Вербалды қатынастың түрлері
- Қорытынды
- Пайдаланылған әдебиеттер

- Адамдар бір-бірімен түрлі деңгейде түсініп және ақпаратты түрлі типте алмасады. Ақпарат ауызша және жазбаша қарым-қатынаста болады.
- **Вербальді немесе сөзбен қатынасу**(verbum-лат.: сөз,етістік) – сөйлеу әсерінен жүзеге асады. Сөз және сөйлем адам психикасының қажетті бөлшегі болып табылады. Сөз психикалық үрдістің ағымына әсер етеді. Бірақ, сөз ойлаумен ерекше тығыз байланыста, ал тіл ойдың материалды қабығы ретінде көрінеді.

Вербалды қатынарудың берілу түрлері

ВЕРБАЛДЫ КОММУНИКАЦИЯДАҒЫ АЙЫРМАШЫЛЫҚТАР

Әйелдер еркектерге
қарағанда екі есе көп
күшейіткіш сөздер
қолданады

Әйелдер мен
еркектер
Арасындағы
айырмашылықта
р

Әйелдер еркектерге
Қарағанда көп сұрақ
қояды

Әйелер көп қолданады: «Сұмдық», «дәл солай»,
«қашанға дейін шыдауға болады», «мүмкін».
Например: «Бұл керемет болды», «Бұл өте
маңызды»;

Әйелдер еркектерге қарағанда көп
қолданады: «Сіз осылай
ойлайсызба?» и «Сіз сенімдісізба?».

ТІЛ ҚАРЫМ-ҚАТЫНАС ҚҰРАЛЫ РЕТІНДЕ

- Тіл — сөз жүйесі, сөздерді дұрыс құрастыру, ойды сөзбен толық жеткізу, дыбыстың, интонацияның, сөздің нақтылығы. Тілдік дыбыстық құбылыс — сөз темпі, дауыс ырғағы, ритм, тембр, дикция.
- Біз білеміз өте білімді және дұрыс ауызша және жазбаша сөз ол адамдармен өзара әрекеттесудің жемісті нәтижесі.
- Сөздік қарым-қатынастың құрылымына мыналар кіреді:
- - тіл — сөз жүйесі, келбеті, айтылуы, олардың мағыларының дұрыс қосылуы.
- - Тілдік дыбыс құбылысы- сөз темпі, ритм, тембр, дикция. Мұнда бірізді, қарапайым, жай, өлшемді сөз манерасы маңызды.

Орыс тілі – 250
млн.адам.

Қытай тілі – 1300
млн.адам.

Испан тілі – 210
млн.адам.

Хинди и урду –
200 млн.адам.

Араб тілі– 127
млн.адам.

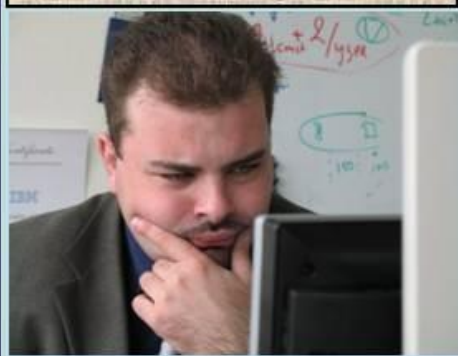
Ағылшын тілі –
350 млн.адам.

Тілдің түрлері

Тіл

Іштен оқу

Сыртқы

Жазбаша

Бұйрықты

ДИАЛОГ

МОНОЛОГ

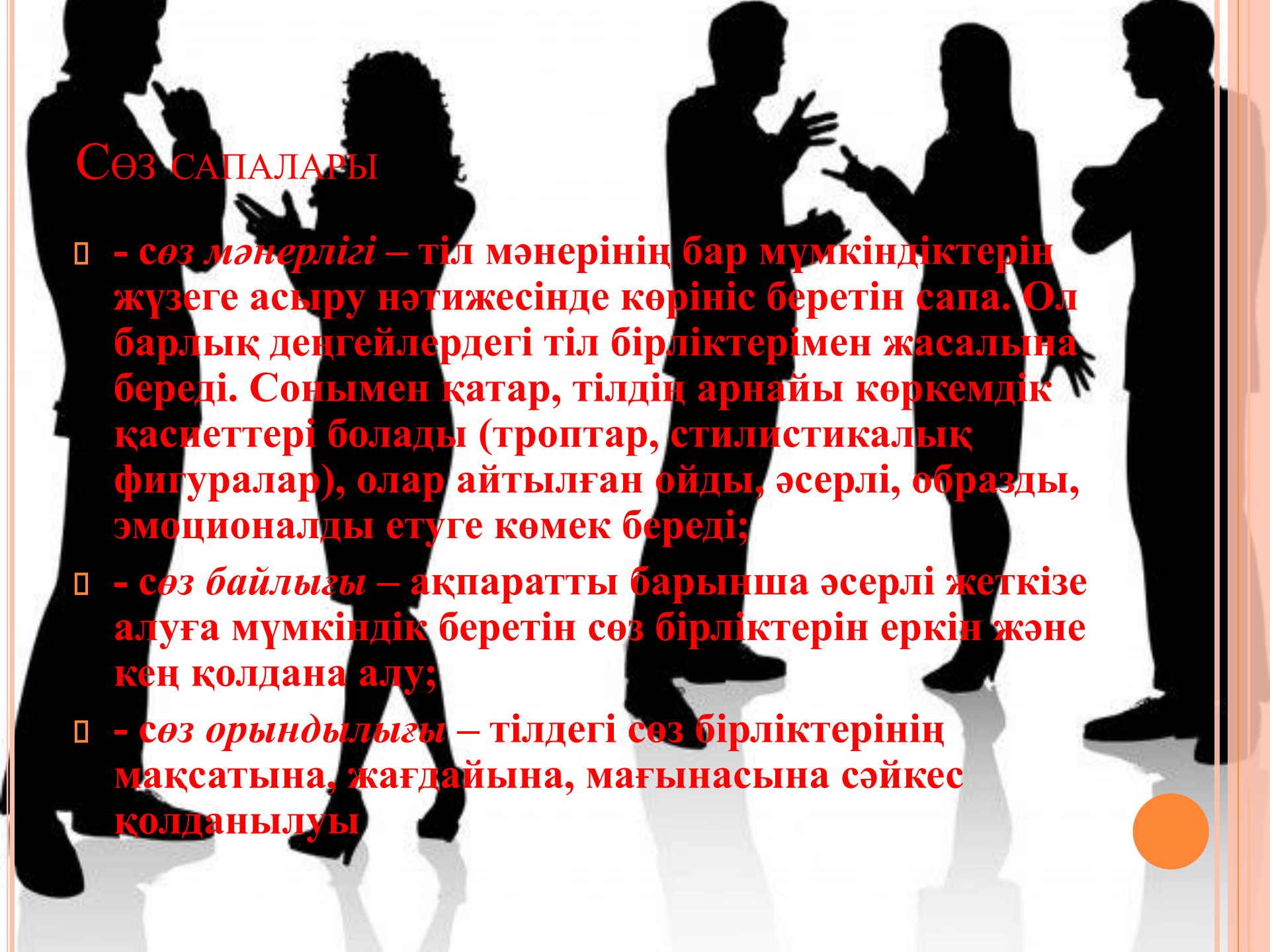
СӨЗДІҢ КОММУНИКАТИВТІ ҚЫЗМЕТІ

СӨЗ САПАЛАРЫ

- ▣ - *сөз тазалығы* - әдеби тілден тыс сөздердің қолданылмауы, соның ішінде диалектік, кәсіби, жаргон сөздер және т.б.;
- ▣ - *сөз нақтылығы* – сөз мазмұны мен ақпарат мағынасының негізіне сәйкес келуі. Сөздің нақтылығы сөзді орынды, нақты, сөз мағынасына қарай, синоним, антоним, омоним сөздерді дұрыс қолдана алуға байланысты. Сөз нақтылығының маңызды шарты - лексикалық нормалардың сақталуында. Егер сөйлеуші қажетті ақпаратты субъектіге жеткізуде мағыналас сөздердің ішіндегі ең орындысын таңдаған кезде ғана, сөз нақтылығы көрініс береді.
- ▣ - *сөз жүйелігі* – ойлау компоненттерінің бөліктері мен сөйлеу компоненттерінің мағынасының қатынасының көрінісі;

The background of the slide features black silhouettes of four people (two men and two women) engaged in a conversation. They are positioned in the upper half of the frame, with their shadows cast onto the white background below them. The overall aesthetic is modern and minimalist.

СӨЗ САПАЛАРЫ

- - *сөз мәнерлігі* – тіл мәнерінің бар мүмкіндіктерін жүзеге асыру нәтижесінде көрініс беретін сапа. Ол барлық деңгейлердегі тіл бірліктерімен жасалына береді. Сонымен қатар, тілдің арнайы көркемдік қасиеттері болады (троптар, стилистикалық фигуралар), олар айтылған ойды, әсерлі, образды, эмоционалды етуге көмек береді;
- - *сөз байлығы* – ақпаратты барынша әсерлі жеткізе алуға мүмкіндік беретін сөз бірліктерін еркін және кең қолдана алу;
- - *сөз орындылығы* – тілдегі сөз бірліктерінің мақсатына, жағдайына, мағынасына сәйкес қолданылуы

Сөздің мағынасы мен мәні
(Сөздің дәл мағынада
қолданылуы
,оның қолжетімділігі,
дыбыстардың дұрыс айтылуы)

Дауыстың айқын сапасы
(қатынас кезінде қолданылатын
Дыбыстар күлу, жылау, дем алу
Жөтел,пауза,"хм-хм")

Сөздік қатынастың құрылысы

Сөздік дыбыстық құбылыстар
(темп, тональность ,
ритм, тембр, интонация,
дикция)

Адам даусының характеристикасы

Сөз жылдамдығы

жанданған, жылдам темп	импульсивтілік, сенімділік
жайлы, жай темп	Негізділік
Жылдам сөйлегендегі Анық діріл	Сенімсіздік, қобалжу

Сөздің көлемі

Қатты дауыс	Өмірлік күш
Жай дауыс	ұстамдылық, қарапайымдылық, такт, әлсіздік
Сөз жылдамдығының Күрт өзгеруі	Эмоциональдылық және қобалжу

АРТИКУЛЯЦИЯ

анық	Ішкі тәртіп
Бұлдылап сөйлеу	Сенімсіздік

Қалай дұрыс сөйлеу керек?

Ресми сөз

Бейресми сөз

ЖАРГОН И СЛЕНГ

*Жаргон - техникалық терминология шағын топтарда қоданылатын
Сленг –бейресми, стандартқа сай емес сөз.*

Дұрыс сөйлеу

Ұрсып сөйлеу

Монологты сөз — бір адамның ұзақ және бір жүйеде сөйлеуі. Ондай сөз байланысқан, контексті және логикалық ойлаудың талаптарына бағынатын, дәлелді сөз болып келеді.

Диалог – (гр. *διάλογος*) екі не бірнеше адамның кезектесіп сөйлесуі арқылы берілетін ауызекі тілдегі ерекше форма.

ҚОРЫТЫНДЫ:

- Вербальды қарым-қатынас тек адамға ғана тән және тілді меңгеру міндетті шарт болып табылады. Өзінің коммуникативтік мүмкіндіктеріне қарай ол вербальды емес қарым-қатынастың барша түрлері мен формаларынан бай, дегенмен оны толықтай алмастыра алмайды. Және де вербальды қарым-қатынастың дамуы бастапқыда міндетті түрде коммуникацияның вербальды емес құралдарына келіп тіреледі.

ПАЙДАЛАНЫЛҒАН ӘДЕБИЕТТЕР:

- Википедия сайты
- Оқу әдістемелік құрал – Молотов-Лучанский В.Б., Мациевская Л.Л., Цаюкова Н.А.
- Infourok.ru сайты
- Коммуникативтік дағдылар – оқулық

